

opusdei.org

Nechat Boha pôsobiť

Prepis ústneho prejavu
kardinála Ratzingera
uverejnený v osobitnej prílohe
denníka L'Osservatore Romano
pri príležitosti kanonizácie
Josemaríu Escrivá (6. októbra
2002).

04.10.2024

Vždy ma zaujal význam, ktorý dal
Josemaría Escrivá názvu Opus Dei;
výklad, ktorý by sme mohli nazvať
biografickým a ktorý nám umožňuje
pochopiť zakladateľa v jeho
duchovnej fyziognómii. Escrivá

vedel, že musí niečo založiť, a zároveň bol presvedčený, že toto niečo nie je jeho vlastným dielom: nič nevymyslel: náš Pán ho jednoducho využil, a preto to nebolo jeho dielo, ale Dielo Božie. On bol len nástrojom, cez ktorý Boh konal.

Keď uvažujem o tomto postoji, prichádzajú mi na um Pánove slová z Jánovho evanjelia 5, 17: "Môj Otec vždy koná". Tieto slová Ježiš vyslovil počas diskusie s niektorými náboženskými učencami, ktorí nechceli uznať, že Boh môže pracovať aj v sobotu. Je to diskusia, ktorá je v istom zmysle stále otvorená a aktuálna medzi ľuďmi - vrátane kresťanov - našej doby. Niektorí si myslia, že Boh sa po stvorení "stiahol" a už neprejavuje záujem o naše každodenné záležitosti. Podľa tohto spôsobu myslenia by Boh nemohol zasahovať do štruktúry nášho každodenného života; slová Ježiša Krista nám však hovoria pravý

opak. Človek, ktorý je otvorený Božej prítomnosti, si uvedomuje, že Boh pôsobí vždy a že pôsobí aj dnes, preto ho musíme pustiť dovnútra a uľahčiť mu pôsobenie v nás. Takto sa rodia veci, ktoré otvárajú budúcnosť a obnovujú ľudstvo.

Toto všetko nám pomáha pochopiť, prečo sa Josemaría Escrivá nepovažoval za "zakladateľa" ničoho a prečo sa vnímal len ako človek, ktorý chce plniť Božiu vôľu, podporovať toto konanie, dielo - v skutočnosti - Božie. V tomto zmysle je teocentrizmus Escrivá de Balaguer pre mňa posolstvom veľkého významu: je v súlade s Ježišovými slovami, s tou dôverou, že Boh sa nestiahol zo sveta, pretože neustále pôsobí; a že je len na nás, aby sme sa mu dali k dispozícii, aby sme boli k dispozícii, aby sme dokázali odpovedať na jeho volanie. Je to posolstvo, ktoré pomáha prekonať aj to, čo možno považovať za veľké

pokúšenie našej doby: predstieranie, že po veľkom tresku sa Boh stiahol z dejín. Božie pôsobenie sa "nezastavilo" v okamihu veľkého tresku, ale pokračuje v priebehu času, a to tak vo svete prírody, ako aj vo svete ľudstva.

Zakladateľ Diela hovorieval: "Ja som nič nevymyslel, všetko urobil Nieкто iný, ja som sa snažil byť k dispozícii a slúžiť mu ako nástroj. Slovo a celá skutočnosť, ktorú nazývame Opus Dei, je hlboko spojená s vnútorným životom zakladateľa, ktorý sa síce v tomto smere snažil byť veľmi diskretný, ale dáva jasne najavo, že bol v neustálom dialógu, v skutočnom kontakte s Tým, ktorý nás stvoril a pracuje pre nás a s nami. O Mojžišovi sa v knihe Exodus (33, 11) hovorí, že Boh s ním hovoril "z tváre do tváre, ako sa priateľ rozpráva s priateľom". Zdá sa mi, že hoci závoj diskretnosti zakrýva niektoré malé znaky, existuje dostatok dôvodov, aby

sme mohli veľmi dobre aplikovať na Josemaríu Escrivá, že "hovoriť ako priateľ hovorí s priateľom" otvára dvere sveta, aby sa Boh mohol sprítomniť, pôsobiť a všetko premeniť.

V tejto perspektíve je ľahšie pochopiť, čo znamená svätosť a všeobecné povolanie k svätosti. Ak trochu poznáme dejiny svätých a vieme, že v kanonizačných procesoch sa hľadajú "hrdinské" cnosti, môžeme mať takmer nevyhnutne mylnú predstavu o svätosti, pretože máme tendenciu myslieť si: "to nie je pre mňa"; "necítim sa schopný praktizovať hrdinské cnosti"; "je to pre mňa príliš vysoký ideál". V takom prípade by bola svätosť vyhradená pre nejakých "veľkých", ktorých obrazy vidíme na oltároch a ktorí sa veľmi líšia od nás, bežných hriešnikov. To by bola úplne mylná predstava o svätosti, chybná predstava, ktorú opravil - a to sa mi

zdá byť hlavným bodom - práve Josemaría Escrivá.

Hrdinská cnosť neznamená, že svätec je akýmsi "gymnastom" svätosti, ktorý vykonáva cvičenia nedostupné normálnym ľuďom. Naopak, znamená to, že v živote človeka sa zjavuje Božia prítomnosť a všetko, čo človek nie je schopný urobiť sám, sa stáva zjavnejším. Možno ide v podstate o otázku terminológie, pretože prídavné meno "hrdinský" bolo často nesprávne chápané. Heroická cnosť neznamená presne to, že človek robí veľké veci sám, ale že sa v jeho živote objavujú skutočnosti, ktoré sám neurobil, pretože bol k dispozícii len preto, aby nechal Boha konať. Inými slovami, byť svätým neznamená nič iné ako hovoriť s Bohom tak, ako priateľ hovorí s priateľom. To je svätosť.

Byť svätým neznamená byť lepší ako ostatní, naopak, svätec môže byť

veľmi slabý, s mnohými chybami vo svojom živote. Svätosť je hlboký kontakt s Bohom: je to spriatenie sa s Bohom, nechať pôsobiť Druhého, Jediného, ktorý môže skutočne urobiť tento svet dobrým a šťastným. Keď Josemaría Escrivá hovorí o tom, že všetci ľudia sú povolaní byť svätými, zdá sa mi, že v podstate naráža na svoju osobnú skúsenosť, pretože nikdy nerobil neuveriteľné veci pre seba, ale jednoducho nechal Boha pôsobiť. A práve preto sa zrodila veľká obnova, sila dobra vo svete, aj keď všetky ľudské slabosti zostávajú prítomné.

Naozaj sme všetci schopní, všetci sme povolaní otvoriť sa tomuto priateľstvu s Bohom, nikdy nepustiť jeho ruky, nikdy sa neunaviť vracáť a vracáť sa k Pánovi, hovoriť s ním tak, ako sa hovorí s priateľom, s istotou vediac, že Pán je skutočným priateľom všetkých, aj tých, ktorí nie sú schopní sami robiť veľké veci.

Na základe toho všetkého som lepšie pochopil fyziognómiu Opus Dei: silné spojenie medzi absolútnou vernosťou veľkej tradícii Cirkvi, jej viere, s odzbrojujúcou jednoduchosťou a bezpodmienečnou otvorenosťou voči všetkým výzvam tohto sveta, či už v akademickej oblasti, v bežnej práci, v ekonomike a podobne. Kto má toto spojenie s Bohom, kto s ním vedie nepretržitý dialóg, ten sa môže odvážiť odpovedať na nové výzvy a nebojí sa, pretože kto je v Božích rukách, vždy sa dostane do Božích rúk. Takto mizne strach a rodí sa odvaha reagovať na výzvy dnešného sveta.